

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Ndc/2/2023
Identifikačné číslo spisu:	3722203395
Dátum vydania rozhodnutia:	30.01.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:3722203395.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky - manželky E. J., bývajúcej v F. XX, zastúpenej JUDr. Ivanom Savčákom, advokátom so sídlom v Bardejove, Partizánska 45, proti odporcovi - manželovi C. J., bývajúcemu v N. T. Y. XXX, zastúpenému ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA ŠTRBÁN, s. r. o., so sídlom v Púchove, Dvory 1932, IČO: 36 867 454, o rozvod manželstva a úpravu pomerov manželov k maloletým deťom R. J., nar. XX. Y. XXXX a R. J., nar. X. R. XXXX, oboch bývajúcich u matky, v konaní vedenom na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 14P/51/2022, o návrhu navrhovateľky na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti, takto

rozhodol:

Prejednanie veci vedenej na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 14P/51/2020 p r i k á z u j e Okresnému súdu Bardejov.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Považská Bystrica predložil spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) na rozhodnutie o návrhu manželky na prikázanie veci Okresnému súdu Bardejov z dôvodu vhodnosti (podľa § 39 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej len „CSP“). Návrh manželka odôvodňuje svojou zlou finančnou situáciou (poberá iba rodičovský príspevok a prídavky na deti) ako aj dôvodmi opustenia domácnosti (fyzické a psychické násilie manžela), pre ktoré bola nútená opustiť aj s maloletými deťmi spoločnú domácnosť a presťahovať sa k svojim rodičom do F..

2. K podanému návrhu na prikázanie sporu z dôvodu vhodnosti sa manžel vyjadril tak, že s ním nesúhlasí a tento návrh nepovažuje za dôvodný. Popiera, že by sa dopúšťal fyzického a psychického násillia voči svojej manželke i nutnosť opustenia spoločnej domácnosti. Manželka oficiálne nevykonáva žiadnu zárobkovú činnosť, neoficiálne si však vie peňažne prílepiť poskytovaním kozmetických služieb. Kritériom a zároveň dôvodom pre prikázanie veci inému súdu ako súdu príslušnému podľa § 92 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“) nemôže byť len samotná skutočnosť, že by prikázanie veci inému súdu bolo pre navrhovateľku ekonomicky výhodnejšie, pritom by sa presunula ekonomická a časová ťarcha dochádzania na súd na manžela. Jeho majetkové a príjmové pomery mu objektívne neumožňujú, aby na súdne pojednávania

dochádzal do Bardejova. Konanie vedené na Okresnom súde v Považskej Bystrici podľa jeho názoru poskytuje pre obe strany rovnakú kvalitu prejednávania a rozhodnutia danej veci ako Okresný súd Bardejov.

3. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konanie podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

4. Podľa čl. 4 druhá veta CMP ak je účastníkom konania maloleté dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme a ak je to vhodné, informuje dieťa o všetkých podstatných otázkach týkajúcich sa priebehu konania a veci samej.

5. Podľa § 39 ods. 2 a 3 CSP možno na návrh ktorejkoľvek zo strán spor prikázať inému súdu tej istej inštalácie aj z dôvodu vhodnosti. O prikázaní sporu rozhoduje súd, ktorý je najbližšie spoločne nadriadený príslušnému súdu (Okresnému súdu Považská Bystrica) a súdu, ktorému sa má vec prikázať (Okresnému súdu Bardejov). V tomto prípade je najbližšie spoločne nadriadeným súdom Najvyšší súd Slovenskej republiky.

6. Prikázanie (delegácia) veci z dôvodu vhodnosti predstavuje výnimku z práva strany civilného sporového konania (účastníka civilného mimosporového konania) na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov), ako aj výnimku zo zákonom definovaných kritérií miestnej príslušnosti súdu. Účelom inštitútu delegácie z dôvodu vhodnosti je predovšetkým zabezpečenie hospodárnosti civilného sporového konania (civilného mimosporového konania) alebo jeho zrýchlenie. Dôvody delegácie môžu mať v praxi rozmanitú povahu, najmä však v závislosti od predmetu sporu, postavenia sporových strán, ale aj podmienok pre rýchlejšie dosiahnutie výsledku v spore. Vzhľadom k charakteru delegácie ako výnimky zo zásady, že vec prejednáva a rozhoduje súd, ktorého príslušnosť vyplýva zo zákonom stanovených kritérií, musí mať však aj dôvod delegácie vždy výnimočný charakter.

7. S poukazom na už uvedené prichádza aplikácia ustanovenia § 39 ods. 2 CSP do úvahy len vtedy, ak sú pre to dané dôležité dôvody. Úvaha súdu o vhodnosti delegácie preto zahŕňa posúdenie predmetu konania i pomerov subjektov na oboch procesných stranách, pričom na pomery subjektu, ktorý delegáciu navrhuje, možno prihliadnuť, len ak ich zohľadnenie nebude mať negatívny dopad na ostatné subjekty konania.

8. Špecifiká prípadu v prejednávanej veci podľa názoru najvyššieho súdu navrhovanú delegáciu veci odôvodňujú. S konaním o rozvod manželstva je obligátorne spojené konanie o úpravu pomerov manželov k ich maloletým deťom na čas po rozvode (§ 100 CMP). Súd pri akomkoľvek rozhodovaní o právach a povinnostiach k maloletým deťom vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa. V danom prípade ide o dve maloleté deti R. vo veku 4 rokov a R. vo veku 2 rokov, bývajúcich s matkou v obci F.. Ak je účastníkom konania maloleté dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme. Najvyšší súd v tomto kontexte vníma akcentáciu širšieho verejného záujmu na poskytnutí ochrany účastníkom mimosporového konania (protektívna funkcia) cez prizmu, ktorá sleduje najlepší záujem maloletých detí. Súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby (k rodičom, príbuzným, priateľom, prostrediu a pod.), vývinové potreby (vek, školské, zdravotné, záujmové potreby a pod.), či stabilitu budúceho výchovného prostredia (životné, ako aj bytové pomery rodičov, ich hmotné zabezpečenie, povahové vlastnosti a pod.). V praxi súdov sa pri rozhodovaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností vychádza najmä z návrhov a vyjadrení rodičov, ako aj kolízneho opatrovníka maloletého dieťaťa, z ktorého správ o predpokladoch na výchovu dieťaťa a o vhodnosti výchovného prostredia súdy čerpajú podklad pre svoje rozhodnutie. Nie je vylúčené ani znalecké dokazovanie, či zisťovanie názorov maloletého vzhľadom na jeho vek a vyspelosť. Nepochybne sa jedná o úkony, ktoré z hľadiska miesta pobytu maloletých detí ovplyvňujú hospodárnosť i rýchlosť konania a po skutkovej stránke môžu viesť k spoľahlivejšiemu a dôkladnejšiemu posúdeniu veci (9Ndc/2/2022).

9. Z týchto dôvodov preto najvyšší súd návrhu navrhovateľky na prikázanie veci v zmysle § 39 ods. 2, 3 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP vyhovel.

10. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.